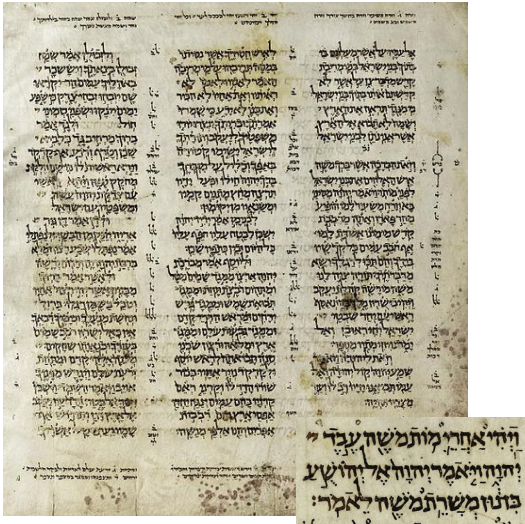

«Алэппо кодекс»

(Тэвраттики «Қанун шәһри» — миладийә 920-жили көчүрүлгән). «Кодекс» дегән язма болса, орам шәклидә әмәс, бәлки китап шәклидики язмидур.

Мәзкур «кодекс» (көчүрүлмә китап) 10-әсирдә көчүрүлгән. Биз мошу кодекситин Йәһудий көчүргүчиләр вә пүтүкчиләрниц (бәзидә «Масоритлар» дөп атилиду) көчүрүш хизмитидики әстайдиллиқини вә «көчүрүш маһарити»ниц жуқирилиқини көрүвалалаймиз. Қәдимдә Йәһудий көчүргүчиләрниц «көчүрүш тоғрилиқи»ға болған мәсүлийәтчанлиқи пәвқуладдә күчлүк еди.

Миладийә 1948-жили Тэвраттики қисимлардин көчүрүлгән техиму қәдимий көчүрүлмә орам язмилар «Әлүк Деңиз»ға йеқин Кумран дегән жайдин тепилди. Буларниц пүтүлгән вақти тәхминән миладийәдин илгирики 200-жили дөп һесаблиған — демәк, улар «Алэппо Кодекс»тин 1000 жил илгири пүтүлгән. Мошу «Әлүк Деңиздики орам язмилар»ни «Алэппо Кодекс» билән селитшурғанда, нәтижиси адәмни толиму һайран қалдириду. Дөрвәқә, бу икки көчүрмә оттурисида бәзи пәркләр бар; әмма пәркләр интайин аз, шундақла ушшак-чүшшәктур. Бу факт Йәһудий «Масорит» көчүргүчиләрниц әстайдиллиқини вә көчүрүш сәнәитиниң интайин жуқирә сәвийидә екәнлиқини толүк испатлайду.

«Папирус 46»

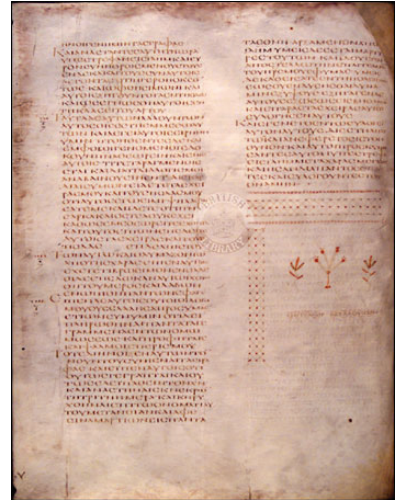

Мәзкур папирус миладийә 3-әсирдә көчүп пүтүлгән, росул Павлусниң Коринттики жамаәткә язған иккинчи мәктүпиниң бир қисмини өз ичигә алиду.

Һазир Инжил қисимлиридин көчүрүлгән 5886 қәдимки нусха сақлиниватиду. Уларниц ичидә миладийәдин кейинки 96-жили ә трапида пүтүлгән «Йоһанна» (росул Йоһанна баян қилған, Әйса Мәсиһ тоғрулуқ хуш хәвәр)ниц миладийә дин кейинки 125-жили орам язма шәклидики бир папирусқа көчүрүлгән нусхиси бар. Демәк, шу папирус нусхиси әслий китап пүтүлгән вақиттин тәхминән 29 жил кейин көчүрүлгән. Папирус Англиядики Манчестер Университети «Юһанна Риландс» күтүпханисида сақлақлиқ («Папирус» — мисирлиқлар иҗат қилған, қомуштин ясалған қәғәзни һәм шундақ қәғәзгә көчүрүлгән орам язмиларни вә китапларни көрситиду).

«Кодекс Александринус»

(Мисирдики қона шәһәр Александрийәдин тепилгән).

Бу нусха Лондондики «Әнглийә Чоң Музейи»ниц «Һәзинә өйи»дә көргәзмигә қоюлған. Бу кодекс миладийә 5-әсирдә көчүрүлгән. Уницда Тэвратниц грек тилидики тәржимиси һәм Инжилдин көп қисми пүтүлгән (Тэвратниц грек тилидики бу тәржимә нусхиси тәхминән миладийәдин илгирики 200-жили ишләнгән. У «LXX» дейилиду).

«Папирус 66»

(«Папирус Бодмер II») — миладийә 200-жили (66-бәт)

Мәзкур папирус, йәни қомуштин ясалған қәғәзгә йезилған бу язма, китап шәклидә (кодекс) болуп, уницда Инжилдики «Йоһанна» дегән баянниц чоң бир қисми көчүрүлүп пүтүлгән.